

Bilanço esasına göre defter tutarken işin bırakılması ve yeniden işe başlanması halinde hangi usule göre defter tutulacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	E-11395140-105[178-2023-VUK2-1168]-715686
Tarih	07.07.2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : E-11395140-105[178-2023-VUK2-1168]-715686

07.07.2023

Konu : Yeniden işe başlanması halinde hangi usule göre defter tutulacağı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; bilanço esasına göre defter tutulan "561023- Döner, Ciğer, Kokoreç, Köfte ve Kebapçıların Faaliyeti (Garson Servisi Sunanlar İle Self Servis Sunanlar Dahil; İmalatçıların ve Al Götür Tesislerin Faaliyetleri İle Seyyar Olanlar Hariç)" faaliyetinizi 31/12/2021 tarihinde sonlandırdığınızı, aynı faaliyet koduyla 24/1/2023 tarihinde mükellefiyet tesis ettirip yeniden işe başladığınızı belirterek işletme hesabı esasına göre mi, yoksa bilanço hesabı esasına göre mi defter tutmanız gerektiği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 3 üncü maddesinin (B) fıkrasında, "*B) İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.*

...",

- 161 inci maddesinde, "Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder. İşlerin herhangi bir sebep yüzünden geçici bir süre için durdurulması işi bırakma sayılmaz.",

- 174 üncü maddesinde, "Defterler hesap dönemi itibariyle tutulur. Kayıtlar her hesap dönemi sonunda kapatılır ve ertesi dönem başında yeniden açılır.

Hesap dönemi normal olarak takvim yılıdır.

...

Yeniden işe başlama veya işi bırakma hallerinde, hesap dönemi içinde bir yıldan eksik olan faaliyet süresi, hesap dönemi sayılır.

...",

- 176 ncı maddesinde, "Tüccarlar, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılır:

I inci sınıf tüccarlar, bilanço esasına göre;

II nci sınıf tüccarlar, işletme hesabı esasına göre;

defter tutarlar.",

- 177 nci maddesinde, "Aşağıda yazılı tüccarlar, I'inci sınıfa dahildirler:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 7.200.000.000 (2023 yılına ilişkin tüccar sınıfının belirlenmesi bakımından 890.000 TL) veya satışları tutarı 8.640.000.000 lirayı (2023 yılına ilişkin tüccar sınıfının belirlenmesi bakımından 1.270.000 TL) aşanlar

2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı 3.600.000.000 lirayı (2023 yılına ilişkin tüccar sınıfının belirlenmesi bakımından 440.000 TL) aşanlar;

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 7.200.000.000 lirayı (2023 yılına ilişkin tüccar sınıfının belirlenmesi bakımından 890.000 TL) aşanlar;

...

6. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.",

- 178 inci maddesinde; "Aşağıda yazılı tüccarlar II'nci sınıfa dahildirler:

1. 177'inci maddede yazılı olanların dışında kalanlar

2. Kurumlar Vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilenler.

Yeniden işe başlayan tüccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılınca kadar II'nci sınıf tüccarlar gibi hareket edebilirler."

-179 uncu maddesinde, "a) (I)'inciden (II)'nciye geçiş: İş hacmi bakımından I'inci sınıfa dahil olan tüccarların durumları aşağıdaki şartlara uyduğu takdirde, bunlar, bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden başlayarak, II'nci sınıfa geçebilirler:

1.Bir hesap döneminin iş hacmi 177'nci maddede yazılı hadlerden % 20'yi aşan bir nispette düşük olursa, veya;

2.Arka arkaya üç dönemin iş hacmi 177'nci maddede yazılı hadlere nazaran % 20'ye kadar bir düşüklük gösterirse.",

- 181 inci maddesinde, "II'nci sınıf tüccarlar diledikleri takdirde bilanço esasına göre defter tutabilirler.

Bu suretle I'inci sınıfa dahil olanlar hakkında da evvelki maddenin hükümleri cari olur."

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, mükelleflerce tabi olunan tüccar sınıfına göre tutulacak defterler Vergi Usul Kanunu uyarınca ilgili hesap dönemi için tutulmakta/tasdik ettirilmekte ve **dönem içinde;** işi bırakma-yeniden işe başlama, ihtiyari olarak vb. durumlarda defter tutma bakımından tabi olunan tüccar sınıfının sınıf değiştirilmesi, dolayısıyla aynı hesap döneminde işletme hesabı esasından bilanço esasına veya bilanço esasından işletme hesabı esasına geçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca, bilanço esasına göre defter tutma zorunluluğu bulunurken faaliyetin terk edilmesi, akabinde kısa bir süre içinde (**izleyen hesap dönemi içerisinde**) aynı faaliyete tekrar başlanması durumu mezkûr Kanunun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilemediğinden, bu durumda bilanço esasına göre defter tutulmaya devam edilmesi gerekmektedir.

Ancak, bilanço esasına göre defter tutma zorunluluğu bulunurken faaliyetin terk edilmesi, akabinde izleyen hesap dönemi geçtikten sonra aynı faaliyete tekrar başlanması halinde, bu durumun mezkûr Kanunun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilmesi, dolayısıyla yıllık iş hacmi belirleninceye kadar ikinci sınıf tüccar olarak işletme hesabı esasına göre veya ihtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutulabilmesi mümkündür.

Buna göre, 31/12/2021 tarihinde sonlandırdığınız bilanço hesabına göre defter tutulan faaliyetinize, söz konusu terk tarihini izleyen hesap dönemi (2022 hesap dönemi) geçtikten sonra 24/1/2023 tarihinde başladığınız dikkate alındığında, yıllık iş hacminiz belirleninceye kadar ikinci sınıf tüccar olarak işletme

hesabına göre defter tutmanız veya ihtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutulabilmeniz mümkün bulunmaktadır.

Bununla birlikte, bilanço hesabı esasına göre defter tutma zorunluluğu bulunurken faaliyetin başkasına devredilmesi suretiyle sonlandırılması, aynı faaliyete aynı işyerinde daha sonraki süreçte tekrar başlanması halinin yeniden işe başlama olarak değerlendirilemeyeceği tabii olup, bu durumda bilanço hesabı esasına göre defter tutma mükellefiyetine devam edilmesi icap etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026